

Nagyböjt I. vasárnapja – 2010. február 21. – C év

Fehér emberekből álló expedíció érkezett a brazíliai őserdő egy még szinte érintetlen indián falujába. Repülőgépük egy tisztáson szállt le a falu közelében. A fehér emberek, akik szerették volna megszerezni az őserdő indiánok által lakott részét is, arról beszéltek a törzs főnökének és a véneknek, hogy mennyivel magasabb rendű a civilizált emberek élete az övéknél. Mennyivel kényelmesebb, gazdagabb. Ha ők is részévé lennének a civilizált társadalomnak, akkor olyan lehetőségek nyílnának meg előttük, amiről eddig nem is álmodtak. Hogy bizonyítsák szavaik igazát, s hogy elkápráztassák az indiánokat, felajánlották, hogy elviszik a törzsfőnököt és a törzs vezetőit egy sétarepülésre. Az indiánok be is ültek a gépbe, ami hamarosan felemelkedett, s nagy köröket írt le magasan az őserdő fölött. Amikor újra leszálltak, az expedíció vezetője izgatottan kérdezte a látszólag teljesen szenvtelen indiánokat a repülés élményei felől. A törzsfőnök azonban ezt mondta: „Ennyi? Hát erre a madarak, sőt a koszos legyek is képesek.”

Nem elég, hogy valami látványos, elkápráztató. Az embernek azt a kérdést is fel kell tennie: Mire jó ez? Mi értelme van? Értékesebb lesz-e tőle valóban az életem és mások élete?

A sátáni kísértések, amelyekről a mai evangéliumban olvasunk, alaptípusait jelenítik meg minden kísértésnek, amivel az ember találkozhat. János apostol első levelében a következőképpen foglalja össze ezeket: „Mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kevélysége, nem az Atyától, hanem a világtól van.” Minden bűn, amit az ember elkövethet, valamiképpen ennek a háromféle csábításnak a hálójába való beleragadás.

A „test kívánsága” az ember érzeki vágyainak, testi igényeinek helytelen kielégítését jelenti. A Sátán először ebbe a hálóba akarja belegabalyítani Jézust, amikor arra biztatja, hogy változtassa kenyerekké s köveket és lakjon jól. Le kell szögeznünk, hogy az emberi test, a belé ültetett vágyakkal, igényekkel együtt Isten jó alkotása, s nem a Gonosz műve. Mint ahogy azok az anyagi-testi javak is, amelyek ezeket az igényeinket kielégítik, Isten teremtményei. Nem azzal van tehát a gond, hogy az ember vágyik ételre, italra, kényelemre, pihenésre, szexuális gyönyörrre, hanem azzal, amikor mindezt valódi gyökerétől és céljától elszakítva, Istentől eltávolodva akarja élvezni. Az ördög nem tud élvezetet adni, alkotni, csak megrontani azt azáltal, hogy az emberben elhomályosítja az igazi célt: Isten és az embertárs szeretetét és önmaga helyes szeretetét. A testi, anyagi javak is az ember örömét hivatottak szolgálni, de azt a teljes örömet, amit nem a birtoklás és a fogyasztás okoz, hanem az öröm megosztása, a szeretet átélése, a megajándékozottság élménye. Ha a földi javakat és a testi örömeket személytelenül csak birtokolni és fogyasztani akarjuk, ráadásul mértéken túllépve, akkor elveszítjük a velük járó örömet. A megcsömörlés már nem gyönyört, hanem fájdalmat okoz, nem felüdülést, hanem leterheltséget. Ha a testi javak megszűnnek a szeretet eszközévé és kifejezőmódjává lenni, akkor

maga az ember lesz eszköz: a másik ember az én birtokom és élvezetem tárgya, én pedig az élvezetek rabja, játékszere. Az is veszélyes, ha anyagi igényeink túlzott teljesítésére annyi időt, energiát fordítunk az életünkben, hogy szellemi és lelki igényeink kielégítésére már nem futja. Jézus erre hívja fel a figyelmünket, amikor az első kísértést visszautasítja: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról származik.” Milyen keservesen „alutáplált” a mai átlagember lelkileg! Szinte semmire nincs elég lelkierőnk, a megpróbáltatásokat nagyon nehezen viseljük, a komoly, egész személyiségünket igénylő elköteleződésekre nem szánjuk rá magunkat. Éhezünk a több szeretetre, de tenni érte nem sokat teszünk, s mi is egyre lejjebb csúsztatjuk azt a mércét, amire az van írva, hogy „embernek lenni”. Jézus, az Atya testté lett Igéje azért jött, hogy a lelkünket táplálja, s hogy megmutassa, hogyan is férközhetünk hozzá ehhez a mindennél fontosabb táplálékhoz: a rendszeres és elmélyült imádság, az Isten szavának, tanításának megismerése és követése útján. Ahhoz azonban, hogy ehhez a táplálékhoz, erőforráshoz hozzájussunk, határt kell szabnunk magunknak – és szeretteinknek – a testi, anyagi javak halmozása és fogyasztása terén. Ebben segít a Nagyböjti lemondás, önmegtartóztatás.

A „szem kívánságának” kísértése arra irányul, hogy összezavarodjék az értékrendünk, s azt lássuk értékesebbnek, vonzóbbnak, ami lényegtelen, nem különösebben értékes, mert nincs sok köze a szeretethez és a valódi boldogsághoz, de látványos és népszerű. Gondoljunk csak arra, hogy kik a példaképei a mai gyerekek, fiatalok többségének és milyen alapon? A különféle sztárok, akik sportban, zenében vagy más marginális területen képesek ugyan jól teljesíteni, de emberileg olyan szinten vannak, hogy együtt élni szinte lehetetlen velük. Miért a legnézettebb műsorok közé tartozott – tartozik a Győzike Show, a Való Világ, a Balázs vagy Mónika Show stb. stb.? A szem kívánságára elkövetett bűnök révén az ember könnyedén és gyorsan, igazán komoly teljesítmények nélkül ünneplétté, bálványozottá akar lenni. Akár mint sztár, akár mint szexbomba vagy politikus. Ez nem más, mint nagyon is helyes szeretetvágyunk ördögi eltorzulása, összeszűkülése. A Sátán a második kísértésben arra akarja rávenni Jézust, hogy leugorva a templom magas párkányáról kápráztassa el nézőit azzal, hogy lebeg a levegőben, s nem esik le, összetörve magát. Így majd könnyedén és gyorsan elismerik az emberek, hogy Ő valóban Isten Fia, tényleg csodatévő hatalma van, Ő a Messiás! Csakhogy Jézus nem elkápráztatni akarja az embereket, hanem megváltani. Nem látványosság akar lenni számunkra, akit ideig-óráig ünneplünk, azután elfelejtünk, hanem a bennünket mindig, minden helyzetben szerető Isten jelenlétét akarja tudatosítani bennünk. Ezért visszautasítja ezt a kísértést is azzal, hogy figyelmezteti a Sátánt: ne akarjon belőle valami olyasmit csinálni, ami Ő nem akar lenni. Ne akarja Istent valami olyasmire kényszeríteni, amit nem akar megtenni. Mert amit Isten nem akar, az nem lehet jó.

Az „élet kevélysége” pedig nem más, mint az önző hatalomvágy, uralkodási vágy. Éreztetni a hatalmamat másokkal, alárendeltté tenni a többieket

magammal szemben. Valójában ez is az alapvető „szeretni és szeretve lenni” igény eltorzulása az emberben. Pedig aki csupán uralkodni akar mások felett, az nem fogja átélni szinte soha az igazi, őszinte szeretetet. A Sátán hazugsága és egyetlen igazán őszinte vágya ebben a kísértésben érhető utol leginkább. Nem az övé a világ, hogy azt csakúgy nekiadja valakinek. Ugyanakkor arra nagyon is vágyik arra – ebben áll bukásának lényege – hogy Isten helyett őt imádják az emberek. Valóban, minél inkább úrnak hiszi magát valaki mások fölött, minél több hatalmat kaparint a kezébe azt gondolván, hogy ő mindenki felett rendelkezik, annál jobban kiszolgáltatja magát a gonosznak, annál inkább eszközzé válik a Sátán kezében a világ és az emberiség megrontására. Persze, hogy szükség van vezetőkre, akiknek a kezében valóban vannak eszközök az irányításra, a közösség egységének megteremtésére és fenntartására! Azonban ez nem feltétlenül jelent hatalmaskodást, mások erőszakkal való lealázását, önző kizsákmányolását. Jézus azért hivatkozik Istenre, mint egyedüli Úrra, akinek imádás jár, mert Isten nem hatalmaskodva és pusztítva Ura a világnak és az embernek, hanem önfeláldozó szeretettel és szüntelen megbocsátó irgalommal.

Jézus tehát visszautasítja mindhárom alapkísértést, a „test kívánságának, a szemek kívánságának és az élet kevélységének” kísértését. Mégpedig úgy, hogy rámutat: mit veszíthet az ember, ha enged ezeknek az alacsonyabbrendű értékekre irányuló vágyaknak. A kísértés elleni küzdelem fő eszköze nem az, ha azt hajtogatjuk magunknak: „Jaj, nem szabad! Nem szabad!”, vagy pedig, hogy „nincs is semmi jó abban, amit mutogatsz nekem”, hanem inkább az, hogy felismerjük, valami nagyobb jót akar adni nekünk az Isten, helyesebben az a nagyobb jó már a birtokunkban is van. Ha pedig mégis elbukunk a kísértések özönében, akkor „van pártfogónk az Atyánál, az ember Jézus Krisztus, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, de a bűntől mentes maradt”. Nagyöjt egyik lényeges tartalma éppen a bűnbánat és a szentgyónáshoz járulás, amire Jézus felszólít bennünket a hamvazás szertartásában is: „Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az Evangéliumban!”